

KÖKÜNƏ ƏYİLƏN XAN ÇINAR

Onunla söhbət tarixi vərəqləmək idi

(əvvəli 8-9-cu səhifələrdə)

- Sizi bir xatirə anına da çəkmək istəyirəm. Rəhmətlik Şəmama Həsənova, eləcə də digər qəhrəmanlar yəqin ki, yadınızdadır? Ümumiyyətlə, bu qəhrəmanlıqlar sizin üçün nə demək idi?

- Bəli, bu bir tarixdi. Onlar əmək qəhrəmanları idilər. Onlar zəhmətləriyle seçilmişdilər. Bu gün onların işinə kölgə salmaq günahdı. Şəmama xanım iki dəfə Sosialist Əməyi Qəhrəmanı adını almışdır. Həmin illərdə Füzulidə 34 nəfər Sosialist Əməyi Qəhrəmanı vardi. Onlar taxılçılıq, pambıqcılıq və müəyyən hissəsi də heyvandarlıq sahəsində çalışmış adamlar idilər. Bu da bütövlükde dövlətin, o cümlədən de Azərbaycanın 1941-45-ci illərdən sonra stimullaşmaya, inkişafə gedən yolunun göstəricisi idi, inkişafi həvəsləndirən sürətləndirən metod idi. Təbii ki, bunun içərisində bir ideoloji mənənimkən də var idi, təbliğat, təşviqat yolu ilə adamları zəhmətə, əməyə bağlamağın bir yolu idi.

- Nəbi müəllim, Füzuli həm də çörək istehsal edən, çörəkli bir rayon kimi tanınıb.

- Bəli, Sovet dönəmində də, ondan əvvəl də Füzulidə taxılçılıq əsas sahələrdən biri olub. Respublikamızda Füzuli və Cəlilabad rayonları taxılçılıq üzrə böyük təcrübəyə malikdirlər. Füzulidə adamların teknesi heç vaxt çörəksiz olmayıb.

Mən bu məqama ona görə toxundum ki, siz rayona gələn ki mi öncə taxıl əkininə üstünlük verdiniz.

Bəli, vəziyyət çox kritik idi. Adamlar çörək istəyirdilər. Mən hamını topladım, yəni rayon fəallarını yığdım bir yerə və hamının qarşısında dedim ki, kim nə qədər bacarır, hətta öz vəsaiti hesabına belə, şum etsin. Əkin hazır olana qədər mən toxumluq buğdanı tapıb gətirəcəm. Əger getirə bilseməm, rayonu tərk edib gedəcəm. Söz verdim və Bakıya gəldim. Aidiyyatı nazirliklərə getdim. Hami yaxasını çəkdi kənara. Məcbur olub, Ulu Öndərin qəbuluna gəldim, vəziyyəti ona danışdım. Soruşdu nə lazımdı, məndən asılı nə var? Dedim ki, cənab prezident, toxum almaq üçün pul lazımdı. Dərhal, o zaman maliyyə naziri işləyən Fikret Yusifovu çağırırdı, elə mənim yanimda soruşdu, nə qədər pulmuz var? Fikret müəllim dedi ki, bir milyon pulumuz var, onu da sizin xarici sefəriniz üçün saxlamışq. Ulu Öndər üzünü mənə

tutub, dedi, eşidirsən də, vəziyyət necə çətindir. Bax bu cür çətinliklərin içində dövlət qururuq. Mən üzr istəyib, qapiya yaxınlaşanda arxadan prezidentin "dayan" səsini eşitdim. Gördüm ki, dəstəyi qaldırdı, önce Taxil Tədarükü nazirinə, sonra Kənd Təsərrüfatı nazirinə və daha bir neçə ünvana qəti tapşırıq verdi: Füzulinin başçısı gəlir, bu cavan oğlana kömək edin!

Elə həmin gün toxum məsələsi həll olundu. Qaldı bunu Füzuliye aparmaq. Pul yox, texnika yox. Sənəddə də buğdanı ərzaq kimi qeyd ediblər, yeni mən bunu əhaliyə ərzaq kimi aparıram. Təsəvvür edin ki, şəhərin ortasıyla üst-başı tozlu, üzü tüklü, əsəbi bir vəziyyətdə gedirəm. Birdən Dövlət Üzümçülük və Şərabçılıq Komitəsində müavin işlədiyim zaman komitənin texniki təchizat şöbəsində çalışmış bir oğlan çıxı qarşımı. Görüşdük və bir az erkanya şəkildə soruşdu ki, niyə bu vəziyyətdəsən? Dedim ki, sən canın mənimlə işin olmasın, mənim əhvalımla səninkin tutan deyil. Əl çəkmədi ki, de görüm nolub? Dedim, əsi mənə pul lazımdı ki, vaqona verim, alıdığım taxılı daşıyıb aparım Füzuliye. Oğlan güldü: Vəqon lələşində, neçəsi lazımdı, sayını de! Elə bildim ki, zarafat edir, özümü aldadılmış bildim. Dedim ki, zarafatlıq halım yoxdu. O da cavabında bir az da zarafatla eminliklə dedi ki, mən vaqonları sənə versəm, sən əvezində nə edəcəksən? Dedim, nə desən! Dedi gəl gedək, bir tıkə çörək yeyək, sonra səni yola salım rayona. Üç gündən sonra gəlib Ucar dəmiryolu stansiyasından gəlib yükünü daşıtdırsan. Rayona zəng vurdum. Güvənlilik üçün polis ayrıldı. Rayonun baş aqronomu rəhmətlik Bulud Nağıyev onda sağ idi. Çağırıldım, səkkiz vaqon taxılı dərmanlatdım və Ucardan Horadızə yola saldım. Taxil rayona daşınanda elan etdim ki, buğda dərmanlıdır. Toyuq-cückəyə versəniz qırılacaq, heyvana versəniz tələf olacaq, özünüz yesəniz öləcəksiniz. Birbaşa aparın sahəyə əkin.

Həmin cavan oğlan heç ki min görə bilməyəcəyi işi bizim üçün gördü və biz də həmin il sahələrdən on iki min taxıl götürdü. Artıq hər evdə çörək var idi. Növbəti illər bu rəqəm 20 min tona çatdı. Beləliklə, Füzuli camaati o illərin çörək sıxıntısından tamamilə qurtuldu.

- Sizinle işləyən kadrlardan kimlər yadınızda qalıb?

- Açığını deyim ki, kadr əslin-

də adamlardır. Adam var ki, işgüzərdi, içi xarabdı, xıltla, məkrə doludur, adam var ki, içdən tər-təmizdi, iş bacarmır. Bax o, içi xarab olan adamlar əline fürsət düşən kimi pisliklər edir. Adam da var ki, kreslo xəstəsidir, oturub dedi-qoduyla ara vurub, özünün varlığını gözə soxmağa çalışır. Komsomolda işləyən vaxtlarında "Kommunist" qəzetinə bir hekayə yazıb çap etdirmişdim. Yazının qəhrəmanı Fərəməz kişi əslində real adam

idi, yəni olmuş hadisəni yazmışdım. Onun işi demoqoqluq idi, adına Demoqoq Fərəməz deyirdilər. Rəsul Rzanın şeirində demoqoq Fərəməzə bir sitat gətirmişdim. R.Rza yazar ki:

Binlər nə aslandı, nə dovşan,
Bunlar payız günü
Şalvarının balağına yapışan,
Pişpişidir.
Bunlar nə arvad kimi arvad,
Nə kişi kimi kişidir.

- Nəbi müəllim, siz Füzuliye başçı təyin olundugunuz gün də, zaman da bir tarixdir. O tarixin risqlərdən ibarət olduğunu, ölüm təhlükəsinin hər an başınızın üzərində dayandığını təbii ki, bilirdiniz. Amma getdiniz va...

- Əbülfət, bu tarixe bir də qayıtmayaq. Sənə bir fikir söyleyim, özün neticə çıxar. Bir gözəl at getir gözünün önünə. Bu at hələ yəhər, cilov tanımır, əhlişdirilməyib. Kim üstünə qalxa, yere çırıp öldürəcək. Bunu bilən heç vaxt ona yaxın getməz. Mən də bunu bilirdim, sadəcə Ulu Öndərin kadri olduğumdan, ona inandığımdan tapşırığı mənim üçün qanun idi. İkincisi, mən öz camaatimin yanına, onların sırasına qoşulmağa gedirdim ki, onları düşdükləri çətinliklərdən çıxarmaq üçün əlimdən gələni edim. İnanın ki,

mən Füzuli şəhərində Rayon İcra Hakimiyyəti binasına daxil olub geri qayıdan sonra herbicilər mənə dedi ki, beşcə dəqiqə də ləngisəydin, artıq ermənilər sizi girov götürəcəkdi. Yəni, hər şeyi gözümüzün önünə almışdım. Biz Arazi keçəndə bir qadının oğlu şəhid oldu. Onu götürə bilmədik. Anası mənə nələr dedi, nə qarğışlar elədi, mən dinmədim. Horadızə qayıdan sonra həmin xanım gəldi mənim qəbuluma. Dedi məni tanıyırsan? Dedim, hə. Dedi gəlmışəm səndən üzr istəməyə. Durdum ayağa və dedim ki, bacı sən oğul itirmisən. Sən üzr istəməli deyilsən, nə kömək lazımdı, sən onu de, mən gücüm çatanı edim. Bütün bunları ona görə xatırladıram ki, Füzulinin ziyalisi da, kəndliyi də, ağıllısı da, dəlisi də mənim üçün əzizdi. Hamısı mənim özümüküldər.

- Nəbi müəllim, siz rayon rəhbəri olunda Füzulinin ziyalılıyla, Füzulinin tanınmış elm, sənət adamlarıyla münasibət qura bilirdinizmi? Onların rayona hər hansı dəstəyi olurdumu?

- Həmişə və hər yerdə olduğu kimi, kömək etmək istəyən özü bu işi könülli görür, amma dil pəhləvanı iş görməkdənə, bəzən işə mane olur. Yəni, mən konkret ad çəkmək istəmirəm. İş görən də, görməyən də məlumdur və hər kəs bir füzuliliyi mi öz məsuliyyətini özü daşıyır.

- Nəbi müəllim, sənət adamlarıyla münasibət qura bilirdinizmi?

- Üç qız, bir oğul atası yam. Ali təhsil alıblar, qızlarının üçü həkimdir və ikisi Tibb Elmləri namizədidir. Oğlum hüquq-mühafizə oqanlarında çalışır. Mən onlar üçün başqalarından fərqli nə isə düşünüb qurmamışam. Onlar öz həyatlarını özleri müəyyenləşdiriblər. Mənim böyük kitabxanam var, amma görürəm ki, nəvələrim elektron vəsitələrlə, sosial şəbəkələrlə maraqlanırlar. Kitaba əl uzadan demək olar ki, yoxdur. Bu, məni bir az narahat edir, amma bilirom ki, gec-tez hamı kitaba qayıdaq. Nəvələr zamanla yaşıyır.

- Və nəhayət, özünzdə olan nəyin nəvələrinizdə, nəticələrinizdə davam etməsini, yaşamasını istərdiniz?

- Önce mən onların yaxşı vətəndaş, yaxşı insan olmalarını istərdim. Arzu edirəm ki, elə peşə sahibləri olsunlar ki, mükəmməl bildikləri həmin peşə də dünyanın hər yerində onların ehtiyacını ödəsin, heyatlarını təmin etsin. Savadlı, mehriban olsunlar. Kimliklərini unutmasınlar.

- Lap sonda Nəbi müəllim mənə səmimi cavab versin, o, evdə, ailədə demokratı, yoxsa...

- Mən də səmimi cavab verəcəm yüz faiz demokrat deyiləm. Hər kəsin öz sərhədində dayanmasını, öz yerini bilməsini tələb etmişəm, gözləmişəm. Onlar da buna əməl ediblər.

- Və nəhayət, Nəbi müəllim oxclarə daha nələri demək istərdi...

- Bütün xalqımız Ulu Öndər və prezidentimiz cənab İlham Əliyevə minnətdardır. Bu şəxslər həyatımızı yönəltmiş, bizlər öyretməklə bugünkü uğurlara çatdırmışdır. Mən onları ömrüm boyu unuda bilmərəm. Bundan əlavə şəxsi həyatımın sehifələrində Füzuli Rayon Partiya Komitəsinin I katibi işləmiş Qədim Əhmədov və Əhməd Əhmədzadəyə, Şərabçılıq və Üzümçülük Komitəsinin sədri Yunis Rzayeva hemçinin İrsad Əliyev və Fıruz Mustafayevə həmişə minnətdaram! Dünyasını dəyişənlərə Allah rəhmət etsin! Yaşayanlara isə can sağlığı arzu edirəm.

... Biz Nəbi müəllimin iş otaginda kitabların, albomlarının, şəkillərin əhatəsində etdik bu səhəbəti. Tez-tez şəkillərə baxdıq, nələri, kimlərisə xatırladıq. Düşünürəm ki, bu kitabı da vərəqləyənlər Nəbi müəllimin xatirələrinin şahidləri, iştirakçıları və bir də onları yaşıdadacaq gələcək nəsillər Qarabağ torpağının bu müdrik və zamana ciyin verən, zamanında yerində ola bilən köhnə kişisini heç vaxt unutmayacaqlar.

Cünki Füzulidə yeni açılmış bir yol var - Nəbi Muxtarov yolu. O yolu müəllifi də, memarı da, inşaatçısı da Nəbi müəllim özüdür.

Əbülfət MƏDƏTOĞLU

ELAN

Göy göl (Xanlar) rayon Aqrar İslahat Komissiyasının 31.10.1997-ci il tarixli 15 nömrəli qərarı ilə Çaykənd kənd sakini Ayvazov Emin Kamil oğlunun adına verilmiş JN:414, kod: 50800058 nömrəli Dövlət aktı itdiyi üçün etibarsız sayılır.

Təsisçi və baş məsləhətçi:
Aqil ABBAS

Baş redaktor:

İradə TUNCAY

Qəzet "Ədalət" qəzeti bilgisayar mərkəzində yüksələşən şəhələnmiş və "Azərbaycan" nəşriyyatında ofset üsulu ilə çap edilmişdir.

Müelliflərin mövqeyi ilə redaksiyanın mövqeyi üst-üstə düşməyə bilər.

KAPITAL Bankın 1 sayılı Nəsimi rayon filialı.

kod: 200112 h/h
Müxbir hesab: 0137010001994
S.W.I.F.T. BİK: AIIIBAZ 2xhesab N:
3807001941100451111 VÖEN: 1300456161
İndeks: 0107 Qeydiyyat nömrəsi 100

Ünvan: Bakı AZ-1073 Məlumat prospekti, 529-cu məhəllə,
"AZƏRBAYCAN" nəşriyyatı, 6-cı mərtəbə.
Telefon: 538-05-50, 538-51-31, 534-55-98 Faks: 539-80-26

adaletqezeti@rambler.ru
adaletqezeti@mail.ru, adaletqezeti@box.az
Qazetdə "Olaylar" və APA IA-nın məlumatlarından istifadə olunur

Tiraj: 2500

Sifariş: 26

Çapa imzalanmışdır:
14.06.2018

ƏDALƏT •

15 iyun 2018-ci il